

SCRISOARE PUBLICĂ DESCHISĂ

Către Candidații la Președinția României 2025, George Simion și Nicușor Dan

Sebastian Buhai
12 mai 2025

Stimați candidați,

Ca cercetător și cetățean responsabil implicat în analiza și proiectarea politicilor publice, am considerat necesar să supun atenției dumneavoastră – și a opiniei publice – un exercițiu de interpelare argumentată, construit pe fundamentul unui Plan Strategic detaliat pentru România 2025–2030.

Această inițiativă, deși personală, își propune să devină o platformă publică de verificare a capacității dumneavoastră de asumare strategică asupra direcțiilor esențiale de guvernare pentru România. Nu solicit lozinci electorale, ci răspunsuri articulate, documentate și verificabile la o serie de întrebări formulate cu rigoare academică și responsabilitate civică.

Într-un context electoral dominat prea adesea de superficialitate retorică și ambiguitate strategică, consider că cetățenii României merită mai mult: merită să știe, punctual și fără echivoc, ce anume sunteți dispuși să faceți – și, la fel de important, cum intenționați să realizați aceste angajamente.

Prin urmare, vă invit să răspundeți public, în scris sau în cadrul unei dezbateri deschise, la setul de întrebări atașat, întemeiat pe un plan de reformă națională pe care vi-l supun atenției ca bază de dialog și angajament.

Nu este o inițiativă oficială. Este însă una care contează.

România are nevoie de lideri care pot guverna, nu doar candidați care pot comunica.

Vă îndemn, așadar, să demonstrați onestitatea intelectuală și responsabilitatea politică pe care această funcție le cere în mod absolut.

Aștept, alături de toți cetățenii responsabili ai acestei țări, răspunsurile dumneavoastră complete.

Al dvs. sincer,
Sebastian Buhai, PhD
12 mai 2025

P.S.: Invit instituțiile de presă, moderatori independenți, organizații civice și orice cetățean interesat să preia și să utilizeze acest document în orice format consideră adecvat – în dezbateri, articole, analize sau interviuri – cu unicul scop de a încuraja transparența și responsabilitatea în cel mai important moment electoral al României. Această inițiativă nu aparține niciunui partid, niciunei instituții, ci exclusiv unui demers civic și profesional, pe care îl susțin în calitate de cercetător, cetățean și contribuitor la dialogul public. Îmi doresc ca acest cadru să fie preluat, dezbătut și completat, dar mai ales asumat de cei care își doresc să conducă România. Orice tăcere sau evitare va cântări greu în ochii electoratului informat.

INTERPELAREA MEA PUBLICĂ CĂTRE FINALISTII PREZIDENȚIALI: ROMÂNIA AȘTEAPTĂ RĂSPUNSURI, NU DECLARAȚII

Simion vs. Dan: Angajamente Verificabile pe Strategia Națională 2025–2030

Scop și Fundament

Acest document are rolul de a structura interogarea publică finală a candidaților George Simion și Nicușor Dan pe baza Planului Strategic pentru Dezvoltarea Economică a României 2025–2030 (Anexa 1).

Această inițiativă este una particulară, dar esențială, născută din responsabilitatea civică de a forța candidații să își asume măsuri verificabile și realiste, nu declarații vagi sau ambigue. România are dreptul la claritate, rigoare și angajamente ferme.

Secvența Oficială de Interogare

I. Confirmarea Diagnosticului Național

1. Acceptați sau contestați diagnosticul Planului privind blocajele-cheie: volatilitate economică, fonduri europene subutilizate, clientelism administrativ, exod profesional și risc de sărăcie cronică?
2. Care este prima măsură de guvernanță pe care o veți adopta în primele 100 de zile?

II. Viziunea Strategică 2030

1. Care este modelul de dezvoltare națională pe care îl susțineți: competiție europeană, administrație eficientă, cercetare aplicată și diaspora activă?
2. Enumerați trei reforme structurale pe care le veți implementa prioritar.

III. Obiective Strategice 2025–2030

1. Cum veți reduce sărăcia sub 5% și veți consolida clasa de mijloc?
2. Ce măsuri veți lua pentru menținerea deficitului sub 3% din PIB?
3. Cum veți finanța creșterea cercetării la 1% din PIB?
4. Care sunt mecanismele prin care veți repatria 100.000 de profesioniști?
5. Ce reforme veți implementa pentru ca România să ajungă în top 5 digitalizare UE?
6. Cum veți integra România în politicile industriale europene (Net-Zero, Chips, AI)?
7. Ce garanții oferiți pentru implementarea integrală și transparentă a PNRR?

IV. Politici Structurale de Implementare

1. Cum veți profesionaliza administrația publică și implementa audituri anuale până în 2027?
2. Ce politici fiscale veți adopta pentru extinderea bazei de impozitare și stimularea investițiilor în capital uman?
3. Cum veți asigura creșterea bugetului educațional la 6% din PIB și evaluarea internațională reală?
4. Care este programul concret pentru repatrierea talentelor din diaspora?
5. Cum veți finaliza infrastructura strategică și integra România în industriile europene?
6. Ce plan propuneți pentru decarbonizarea completă până în 2040, cu subvenții condiționate de performanță?
7. Cum veți reforma sistemul de pensii și moderniza piața muncii?
8. Cum veți digitaliza agricultura și combate risipa alimentară?
9. Ce măsuri veți lua pentru profesionalizarea diplomației economice și științifice?

V. Mecanisme de Monitorizare și Corecție

1. Susțineți înființarea unui Consiliu Prezidențial Independent pentru Strategie 2030?
2. Susțineți o platformă publică națională cu date deschise și feedback cetățenesc?
3. Vă angajați la rapoarte anuale independente prezentate în Parlament?
4. Cum veți garanta corecții automate în cazul nerealizării obiectivelor?

VI. Proiecte-Fanion 2025–2030

1. Susțineți implementarea următoarelor proiecte strategice?
 - Campus Național de Inovare și Cercetare Aplicată
 - Rețeaua Digitală Națională pentru Educație și Administrație

- Programul „România Reunită prin Diaspora”
- Fond Național pentru Tranziția Verde
- Platformă Națională de Monitorizare și Modelare Economică și Socială

VII. Evaluarea Impactului Social

1. Cum veți asigura evaluarea anuală independentă a impactului socio-economic?
2. Cum veți operaționaliza o platformă de feedback cetățenesc în timp real?
3. Susțineți activarea automată a măsurilor corective pe baza datelor validate public?

Nota bene: Această dezbatere nu este un exercițiu de imagine sau un joc electoral. Este o datorie publică și un test de guvernanță strategică. România are dreptul la răspunsuri clare, verificabile și asumate. Orice eschivă va fi tratată ca semnal public de incompetență sau lipsă de voință politică. Aștept public răspunsurile complete ale candidaților.

Anexa 1

Planul Strategic pentru Dezvoltarea Economică a României 2025–2030

(Versiunea 12 mai 2025, elaborat de Sebastian Buhai, fundament analitic al acestei debateri.)

I. VIZIUNE STRATEGICĂ 2030

România în 2030: o economie europeană competitivă, cu o administrație eficientă, un sistem educațional performant, cercetare aplicată, o clasă de mijloc solidă și o rețea globală de români integrați în dezvoltarea țării.

Viziunea se bazează pe trei piloni strategici:

- Capital uman și echitate socială
- Economie productivă, verde și digitală
- Stat eficient, democratic și incluziv

II. DIAGNOSTIC STRATEGIC

România beneficiază de o creștere economică solidă, dar volatilă. Fondurile UE sunt subutilizate, iar infrastructura fizică și digitală rămâne deficitară. Deficitele gemene mari (fiscal >6%, cont curent >7%) și economia informală (~20–25% din PIB) pun presiune pe sustenabilitatea financiară. Exodul capitalului uman afectează sectoarele critice. Educația, cercetarea și sănătatea sunt subfinanțate, iar administrația publică rămâne ineficientă, slab digitalizată și dominată de clientelism. Inflația persistentă și presiunile externe pe balanța de plăți amplifică riscurile macroeconomice.

III. OBIECTIVE STRATEGICE NAȚIONALE (2025–2030)

1. Reducerea sărăciei sub 5%, creșterea veniturilor reale și consolidarea clasei de mijloc prin stimularea IMM-urilor și industriilor verzi și inovative.
2. Stabilitate macroeconomică: deficit bugetar sub 3%, datorie publică sub 60% din PIB, cu un plan etapizat de ajustare fiscală, bazat pe prognoze și evaluări independente anuale.
3. Creșterea cercetării la minimum 1% din PIB, cu obiectivul de a atinge media UE de 2% pe termen lung.
4. Repatrierea a minimum 100.000 de profesioniști calificați, pe baza unui plan realist, etapizat și corelat cu cererea pieței muncii.
5. România în top 5 în Europa la digitalizarea serviciilor publice, măsurat prin DESI.
6. Centru regional integrat în politica industrială europeană, cu focus pe energie verde, microelectronică, agro-tech și AI.
7. Implementarea PNRR și a NextGenerationEU cu transparență, calendar asumat și mecanisme anti-corupție.

IV. POLITICI STRUCTURALE PRIORITARE

1. Reforma administrației publice
 - Digitalizare totală a serviciilor publice esențiale până în 2027, cu monitorizare anuală efectuată de un Consiliu Independent desemnat de Parlament.
 - Profesionalizarea funcției publice: recrutare pe bază de merit, eliminarea sinecurilor, salarizare competitivă.
 - Audituri anuale publice, realizate de organisme independente, cu raportare obligatorie în Parlament.
2. Politică fiscal-bugetară responsabilă
 - Extinderea bazei de impozitare prin combaterea economiei informale, cu măsuri implementate de ANAF și Ministerul Finanțelor, pentru reducerea acestora cu minimum 5 puncte procentuale.
 - Implementarea unui sistem fiscal echitabil și predictibil, cu deduceri pentru educație, sănătate și cercetare.
 - Prioritizarea cheltuielilor de investiții verzi, digitale și productive, pe baza unor scenarii bugetare construite prin consultare cu experți independenți și validate prin simulări macroeconomice.
3. Reforma educației și cercetării
 - Buget minim de 6% din PIB pentru educație, corelat cu reforme de guvernanță și evaluare internațională.
 - Crearea de campusuri regionale digitale și laboratoare tehnologice în parteneriat cu industria.
 - Lansarea Agenției Naționale de Excelență în Cercetare, cu finanțare bazată pe peer-review internațional.
4. Capital uman și diaspora
 - Program Național pentru Repatrierea Talentelor („Brain Regain”), implementat etapizat, cu țintă realistă de 100.000 de profesioniști până în 2030.
 - Reprezentare parlamentară proporțională a diasporei, bazată pe date demografice actualizate.
 - Rețea globală de excelență, integrată cu atașaii științifici și economici ai României.
5. Infrastructură inteligentă și politică industrială avansată
 - Finalizarea rețelelor strategice de transport până în 2030, cu termene asumate pe fiecare proiect.
 - Alinierea cu politicile industriale europene (Net-Zero Industry Act, Chips Act, AI Act).
 - Investiții public-private în infrastructura energetică și logistică rezilientă.
6. Tranziția verde
 - Decarbonizare completă a sistemului energetic până în 2040, etapizată și monitorizată prin platforme digitale publice, cu date deschise și acces liber.
 - Subvenții verzi condiționate de performanță și impact măsurabil.
 - Programe de reconversie profesională cu indicatori clari de integrare în industriile verzi.
7. Securitate socială și piața muncii
 - Reformă sustenabilă a pensiilor, cu echitate între generații și transparență actuarială.
 - Modernizarea legislației muncii și a dialogului social, cu parteneriate reale între guvern, sindicate și patronate.
8. Agricultură și securitate alimentară
 - Digitalizarea agriculturii și extinderea rețelelor de irigații, cu monitorizare prin senzori agricoli.
 - Sprijin real pentru cooperative și campanii de reducere a risipei alimentare.
9. Diplomatie economică și culturală

- Rețea profesionalizată de atașați economici și științifici, selectați pe criterii meritocratice.
- Campanii de imagine națională bazate pe educație, cercetare și cultură contemporană.

V. MECANISME DE IMPLEMENTARE ȘI MONITORIZARE

1. Calendar detaliat cu termene și instituții responsabile, publicat anual.
2. Consiliu Prezidențial pentru Strategia 2030, format din experți independenți.
3. Platformă publică de monitorizare cu acces la date deschise și feedback cetățenesc.
4. Rapoarte anuale în Parlament, cu evaluări de impact social și economic, realizate de economiști acreditați.
5. Mecanisme de ajustare activate automat pe baza indicatorilor de performanță anuală, cu măsuri corective proporționale.

VI. PROIECTE-FANION PENTRU MANDATUL 2025–2030

1. Campus Național de Inovare și Cercetare Aplicată
2. Rețeaua Digitală Națională pentru Educație și Administrație
3. Programul Național „România Reunită prin Diaspora”
4. Fond Național pentru Tranziția Verde și Adaptare Climatică
5. Platforma Națională de Monitorizare și Modelare Economică și Socială

VII. MONITORIZAREA IMPACTULUI SOCIAL

1. Evaluare independentă anuală a efectelor economice și sociale.
2. Platformă digitală interactivă pentru primirea și publicarea în timp real a opiniilor cetățenilor și organizațiilor civice.
3. Raport anual cu indicatori clari pentru reducerea sărăciei, inegalității, accesul la educație și sănătate.
4. Măsuri corective rapide, pe baza semnalării riscurilor prin platforma de monitorizare publică.